Beredskap

2018-06-12 2018/1212 CHECKLISTA

Säkerhetsledningssystem och rutiner för egenkontroll av dammsäkerhet

Den som är skyldig att underhålla en damm som är klassificerad enligt 11 kap 24 och 25 §§ miljöbalken ska för verksamheten upprätta och arbeta efter ett säkerhetsledningssystem. Mål, handlingsprinciper, säkerhetsledningssystemet för dammsäkerhet och resurserna för genomförandet ska anpassas till den fara för allvarliga olyckor (dammhaverier) som verksamheten är förenad med.

Detta dokument innehåller en checklista över huvudsakliga rutiner för dammsäkerhetsarbetet för verksamheter med klassificerade dammar. Checklistan har upprättats av Svenska kraftnäts dammsäkerhetshandläggare och fastställts av Joakim Evertson, enhetschef Beredskap.

Checklistan inleds med rutiner för övergripande styrning av dammsäkerhetsarbetet och följer därefter strukturen i 5 § dammsäkerhetsförordningen om säkerhetsledningssystem och rutiner för egenkontroll, se nedan.

Utdrag från Förordning (2014:214) om dammsäkerhet

Säkerhetsledningssystem och rutiner för egenkontroll

5 § Den som är skyldig att underhålla en damm som är klassificerad enligt 11 kap 24 och 25 §§ miljöbalken ska för verksamheten upprätta och arbeta efter ett säkerhetsledningssystem. Säkerhetsledningssystemet ska omfatta de metoder, rutiner och instruktioner som behöver fastställas och tillämpas i fråga om

1. organisation och definierade uppgifter, ansvarsområden och kompetenskrav för den personal som deltar i arbetet med dammsäkerhet,
2. identifiering och bedömning av faror för allvarliga olyckor,
3. drift, tillståndskontroll och underhåll,
4. hantering av förändringar,
5. planering för nödsituationer, och
6. revision och översyn.

Den som är skyldig att underhålla en damm ska upprätta ett dokument som översiktligt beskriver säkerhetsledningssystemet. Beskrivningen ska även innehålla de övergripande målen och handlingsprinciperna för verksamhetens arbete med säkerhet.

Checklistan syftar till att ge stöd till dammägare för ett effektivt och väl dokumenterat dammsäkerhetsarbete. Den avser inte att vara komplett, men kan ge vägledning för upprättandet av säkerhetsledningssystemet och den beskrivning av ruti-

ner, övergripande mål och handlingsprinciper som ska ingå i den årliga rapporteringen om dammsäkerhet till tillsynsmyndigheten. Avsikten med checklistan är även att stödja länsstyrelsen i tillsynen av dammsäkerhet, bl.a. vid uppföljningen av den verksamhetsövergripande delen i dammägares årliga dammsäkerhetsrapport.

Checklista

Säkerhetsledningssystemet ska omfatta de metoder, rutiner och instruktioner som med hänsyn till dammsäkerheten behöver fastställas och tillämpas i fråga om:

0. Övergripande styrning, dokumentation och informationshantering

0.1 Att säkra ledningens (organisatoriskt ansvarigas) kännedom om lagstadgade dammsäkerhetskrav

0.2 Att fastställa policy, mål och handlingsprinciper för dammsäkerhet samt utse en person i verksamhetsutövarens organisation som har det operativa ansvaret för implementeringen

0.3 Att etablera kontaktvägar för rapporteringar, underrättelser och annan kommunikation med myndigheter, t.ex. vid fara, driftstörningar, årlig dammsäkerhetsrapport mm.

0.4 Att samla in, lagra och kunna söka och tillgängliggöra dokumentation avseende

- Regelverk och styrande dokument, bl.a. tillstånd och andra myndighetsbeslut
- Anläggningsdata, ritningar mm
- Egenkontroll, utredningar, rapporter mm.

1. Organisation, arbetsuppgifter, ansvarsområden och kompetenskrav

1.1 Dokumenterad organisation och beskrivningar med definierade arbetsuppgifter, ansvarsområden och kompetenskrav för den personal (egen och inhyrd) på alla nivåer i organisationen som deltar i arbetet med dammsäkerhet

1.2 Att identifiera och tillgodose utbildningsbehov för de som arbetar med dammsäkerhet och beredskap för dammhaveri

1.3 Att ställa relevanta kompetenskrav vid köp av tjänster, exempelvis för egenkontroll, beredskap, projekt mm.

2. Identifiering och bedömning av faror för allvarliga olyckor

2.1 Verksamhetsövergripande analys av risker och sårbarheter avseende dammsäkerhet

2.2 Identifiering av inre och yttre faror (inkl. antagonistiska handlingar) och scenarier som vid normala och onormala driftsituationer kan leda till nödsituationer och eventuellt utvecklas till dammhaveri, samt bedömning av sådana faror och scenarier (s.k. hot- och felmodsanalys)

2.3 Utredning av konsekvenser av identifierade haveriscenarier inklusive underlag för klassificering
2.4 Teknisk analys av dammanläggningar (konstruktionsberäkningar, jämförelse med aktuella dimensioneringskrav etc.)
2.5 Samlad säkerhetsbedömning för dammanläggningar (helhetsbedömning minst en gång per tio år, däremellan löpande översyn med hänsyn till förändringar)

3. Drift, tillståndskontroll och underhåll

3.1 Rutiner för den operativa driften av dammanläggningen för såväl normala som onormala förhållanden
3.2 Program för underhållsinsatser inklusive tillståndskontroll
3.3 Instruktioner, utrustning och åtgärder för drift och underhåll inklusive tillståndskontroll
3.4 Mätdatainsamling, hantering och utvärdering
3.5 Prioritering och åtgärd av identifierade avvikelser

4. Hantering av förändringar

4.1 Förvärv, avyttring och avveckling av dammanläggningar
4.2 Ändringar i klassificering av dammar
4.3 Nybyggnad och ändringar i dammanläggningar
4.4 Organisatoriska och personella förändringar

5. Planering för nödsituationer

5.1 Åtgärder som ska vidtas vid upptäckt av förhållanden som innebär fara för dammhaveri eller inträffat dammhaveri
5.2 Larmning och information till berörda samhällsfunktioner och dammägare
5.3 Varning av människor som är i fara vid ett dammhaveri
5.4 Testning av rutiner och utrustning samt övning av organisationen
5.5 Samverkan med kommuners organisation för räddningstjänst, andra aktörer inom samhällets krisberedskap och berörda dammägare

6. Revision och översyn

6.1 Löpande uppföljning av verksamheten
6.2 Tillvaratagande av erfarenheter från uppföljning av verksamheten, inträffade händelser, genomförda övningar mm.
6.3 Revision och översyn av säkerhetsledningssystemets effektivitet och lämplighet, granskning av måluppfyllnad och vid behov genomförande av korrigeringar och förbättringar
6.4 Säkerställa att verksamhetens ledning (organisatoriskt ansvariga) har aktuell information om dammsäkerheten och beslutar om erforderliga åtgärder
6.5 Dokumentation av ledningens genomgång